

JAARVERSLAG 2018

STICHTING ETHERRECLAME (STER) – HILVERSUM

INHOUD

Verslag namens bestuur en directie	3
Terugblik	3
De rol van reclame bij de publieke omroep	4
Vooruitblik.....	5
Risicomanagement	6
Bedrijfsvoeringsverklaring	11
Jaarrekening.....	12
Balans per 31 december 2018	12
Exploitatierekening over 2018	13
Kasstroomoverzicht over 2018.....	14
Toelichting op de balans per 31 december 2018, de exploitatierekening over 2018 en het kasstroomoverzicht over 2018	15
Overige gegevens	36
Ondertekening van de jaarrekening	36
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	37

VERSLAG NAMENS BESTUUR EN DIRECTIE

Ster is verantwoordelijk voor de verkoop van de reclamezendtijd op de televisie- en radiozenders en in het digitale domein van de publieke omroep. Daar waar publieke content is, verzilvert Ster deze platformafhankelijk. In 2018 waren deze werkzaamheden goed voor een opdracht van 166 miljoen euro aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dat deed Ster in 2018 gemiddeld met 78 fte. In 2017 waren dat er 85.

Ster is een stichting en heeft een 100 procent deelneming in Stercom B.V., eveneens statutair gevestigd in Hilversum. In 2018 heeft een wisseling in het bestuur plaatsgevonden als gevolg van het aflopen van de bestuurstermijn van de heer S.R.B. van der Feltz. De heer S.R.B. van der Feltz is als voorzitter van het bestuur per 7 juni 2018 afgetreden. Per 1 september 2018 is de heer L.W.L. de Bruijn aangetreden als nieuwe voorzitter. In de tussenliggende periode heeft de heer P.J. Alberdingk Thijm het interim-voorzitterschap op zich genomen.

TERUGBLIK

In veel opzichten is 2018 een onstuimig jaar geweest. Ster heeft grote veranderingen in het commerciële beleid doorgevoerd, de privacywetgeving is aangescherpt en de discussie over de rol van reclame bij de publieke omroep is opgelaaide.

Een nieuw commercieel beleid

In 2018 heeft Ster ervoor gekozen haar commercieel beleid ingrijpend te wijzigen. De veranderingen kwamen kortweg neer op een verregaande vereenvoudiging van het aantal doelgroepen, een verminderd aantal inkoopopties, het afschaffen van volumecontracten waardoor merken zich moesten vastleggen, het stoppen van betalingen aan intermediairs en het afschaffen van de 15 procent bemiddelingskorting.

Door deze wijzigingen is er in 2018 een flinke verschuiving ontstaan in de samenstelling van onze klantgroepen. Het aantal merken dat bij Ster adverteert is toegenomen en de gemiddelde klantwaarde is lager geworden. In het najaar van 2018 hebben de meeste media-exploitanten aangekondigd dat zij per 2019 ook de 15 procent bemiddelingskorting af gaan schaffen.

De aangescherpte privacywetgeving

Vanaf 25 mei 2018 zijn de verscherpte regels met betrekking tot de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) een feit. De duidelijke manier waarop het publiek de keuze krijgt om cookies voor advertentiedoeleinden te accepteren of te weigeren, heeft geleid tot een forse afname van de hoeveelheid beschikbare digitale ruimte om gerichte advertenties te verkopen. Willekeurige online advertenties verkopen leverde minder geld op en de markt hiervoor moet nog verder worden ontwikkeld.

Gevolgen van de veranderingen voor Ster

Als gevolg van de veranderingen in het commerciële beleid en de verscherpte privacywetgeving, maar ook vanwege het feit dat het Nederlands herenelftal ontbrak op het WK en het tegenvallende luistertijdaandeel voor radio, is de omzet van Ster in 2018 gedaald ten opzichte van vorig jaar. De omzet over 2018 bedraagt 179 miljoen euro. De kosten bedragen 12,8 miljoen euro (kostenkader €13,7 miljoen), waarmee de afdracht aan het Ministerie van OCW over 2018 uitkomt op €166 miljoen. Dit is duidelijk minder dan begroot en had helaas ook consequenties voor de bijdrage van Ster aan de Algemene Mediareserve.

Het gehele resultaat van Ster wordt betaalbaar gesteld aan het ministerie van OCW. De liquiditeit van Ster wordt geregeld middels de rekening-courantpositie met het Ministerie van OCW. De liquide middelen die niet nodig zijn voor de financiering van de bedrijfsactiviteiten worden direct overgemaakt aan het Ministerie van OCW.

DE ROL VAN RECLAME BIJ DE PUBLIEKE OMROEP

'Gedurende 25 jaar heeft Ster geopereerd binnen een krachtenveld van tegenstrijdige belangen: politieke belangen, belangen van de Hilversumse omroepen, belangen van de pers, belangen van adverteerders en reclamebureaus en belangen van, vaak kritische, consumenten. Al die uiteenlopende belangen hebben ervoor gezorgd dat Ster aan banden werd gelegd, dat Ster gedurende enige tijd ook in haar bestaan bedreigd werd.'

Bovenstaande passage lijkt wellicht een actuele tekst maar is inmiddels al meer dan 25 jaar oud. Het komt uit het boek '25 Jaar Ster, een leeuw van een medium'. In dit boek worden het ontstaan en de eerste helft van het bestaan van Ster beschreven. In die eerste 25 jaar is drie keer serieus gesproken over het opheffen van Ster en ook in de tweede helft is het idee van een reclamevrije publiek omroep meermaals aan de orde geweest. Nu – meer dan 25 jaar nadat de passage werd opgeschreven – wordt er binnen de politiek opnieuw gesproken over een publieke omroep met minder of zelfs zonder reclame.

Reden voor het bedrijfsleven om in actie te komen: VNO-NCW, MKB Nederland, VEA (Vereniging Erkende (reclame)Adviesbureaus), de BVA (Bond van Adverteerders) en de PMA (Platform Media- Adviesbureaus) hebben de handen ineengeslagen om te voorkomen dat de publieke omroep reclamevrij wordt. De voorzitter van VNO-NCW, Hans de Boer, verwoordde het in zijn brief (d.d. 21 maart 2019, toegankelijk via de VNO-NCW website) aan de minister als volgt:

'Reclame vormt een essentiële brug tussen onderneming en consument, maar ook tussen overheden, goede doelen, politieke partijen en de burger. (...) Reclame stelt de burgers in staat om goed geïnformeerde keuzes te maken, jaagt concurrentie aan en is een katalysator voor innovatie. Bovendien waarborgt ons Nederlandse stelsel van reclamecodes dat reclame op een verantwoorde en betrouwbare manier gemaakt wordt. De STER, in het bijzonder, is transparant en toegankelijk, ook voor kleinere partijen. De STER kent duidelijke spelregels en er is een duidelijke scheiding tussen programma's en de reclameblokken. (...) Daarnaast hebben de commerciële zenders niet hetzelfde bereik als de NPO, noch dezelfde pluriformiteit.'

De publieke omroep bereikt dagelijks miljoenen mensen. Vaak met grote groepen tegelijk zoals bij de Luizenmoeder, Boer zoekt Vrouw, nieuws of voetbalwedstrijden maar soms ook met prachtige documentaires en programma's voor een kleiner publiek. Via radio en tv maar ondertussen ook in enorme aantallen via apps, websites, YouTube-kanalen en podcasts. Een unieke eigenschap; er zijn immers niet zoveel platformen waar je instant een miljoenenpubliek kan bereiken.

Uit diverse recente onderzoeken blijkt dat de meerderheid van het publiek voor reclame op de publieke omroep is. Om een stabiele bijdrage aan de mediabegroting te kunnen leveren, is het belangrijk om met het publiek 'mee te bewegen' naar de programma's en platforms die het meest worden gebruikt. Het publiek beseft goed dat de aandacht voor reclame indirect een belangrijk aandeel vormt in de financiering van de programmering die zo goed door hen wordt bekeken en gewaardeerd.

VOORUITBLIK

In 2019 zijn we goed uit de startblokken gekomen. Grote merken keren terug, bestaande merken besteden meer en de toestroom van nieuwe merken gaat voort. We geloven dat onze aanpak aanslaat en profiteren ongetwijfeld ook wat van de onzekerheden bij de concurrentie, zoals de strijd tussen RTL en Talpa en de overname van BrandDeli door RTL.

No-consent advertising

De (on)veiligheid in het digitale domein heeft Ster ertoe doen besluiten het voortouw te nemen in het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden binnen online adverteren. In december 2018 is Ster gestart met gericht adverteren zonder dat er persoonlijke data van de gebruiker nodig is. Door middel van 'no-consent advertising' biedt Ster een vorm van online adverteren aan waarbij de bezoeker geen onderwerp wordt van profielopbouw of *retargeting*. En met succes: in zes maanden tijd is €1,2 miljoen euro omzet gegenereerd met deze nieuwe technologie (maar liefst 30% van de totale online omzet van 2018). Vanaf 2020 zullen wij helemaal stoppen met het gebruikmaken van persoonsgegevens.

Ster Adscan

Ster heeft als doelstelling toegankelijk te zijn voor alle bedrijven en iedereen een kwalitatieve campagne te bieden. Met meer dan decennia aan kennis in huis is eind 2018 de innovatieve tool Ster AdScan geïntroduceerd. Ster AdScan is een gratis onderzoekstool op basis van *machine learning* en combineert door middel van die machine learning historische paneldata van Ster AdMeasure, *computer vision* en slimme algoritmes om zo tot een analyse te komen. Op die manier doet Ster AdScan een voorspelling over hoe een commercial door het publiek wordt gewaardeerd en welke verbeterpunten er eventueel nog zijn.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen is er binnen Ster een projectgroep samengesteld waaruit voorstellen richting de directie voortkomen. Duurzaamheid, energie, diversiteit en milieu staan daarmee op de agenda. Het zijn allen factoren die ons in enige mate zullen helpen om in 2019 een goed resultaat te kunnen realiseren. Toch blijven er ook toekomstige risico's waarop we zullen moeten anticiperen. De belangrijkste risico's die ons kunnen afhouden van het realiseren van de prognoses worden hieronder beschreven.

RISICOMANAGEMENT

Ster heeft een risicomanagementsysteem ingevoerd met als doel om de organisatie-doelstellingen te helpen realiseren. De *checks* en *balances* in de organisatie staan in het teken van integere- en beheerste bedrijfsvoering. De tekortkomingen op het gebied van compliance met aanbestedingen door Ster laat zien dat dit systeem niet onfeilbaar is en regelmatige aandacht van management en bestuur vraagt. Er is naar aanleiding van de tekortkomingen door het management en bestuur over de aanscherping van het risicomanagement gesproken. Periodieke evaluaties worden ook in de toekomst geagendeerd.

Het risicomanagementproces kent een aantal kernonderdelen:

- Risicobewustzijn
- Risicogovernance
- Risicostrategie
- Risicobereidheid
- Risicoprocessen

Risicobewustzijn

Dit is geënt op de lerende organisatie die Ster wenst te zijn. Het gaat hierbij om het creëren van een veilige omgeving waarbij er ook over risico's gesproken mag worden. Er mag in een commercieel gedreven organisatie niet alleen aandacht zijn voor sales. Daarom is een goede balans tussen risico's en kansen cruciaal. Met het aantrekken en opschalen van de financiële directiefunctie is hier vanuit een governance-perspectief ook invulling aan gegeven. In 2019 is naar voren gekomen dat er in de historie van Ster onvoldoende bewustzijn was ten aanzien van de wettelijke eisen op het gebied van de aanbesteding van diensten.

Risicogovernance

De (risico)governance is erop gericht dat verantwoordelijkheden duidelijk zijn belegd. In het proces van risicomanagement worden ook de risico's meegenomen ten aanzien van wet- en regelgeving. Te denken valt aan privacy- en mediawetgeving. Er zijn binnen Ster aangewezen functionarissen die het proces van risicomanagement en compliance monitoren en opvolgen. In 2019 is vastgesteld dat Ster een aantal contracten met haar leveranciers Europees dan wel Nationaal had moeten aanbesteden. De verantwoordelijkheid hiervoor is naar aanleiding van deze bevinding belegd bij de financieel directeur van Ster.

Risicostrategie

Ster wil geen risicostrategie dat op papier geduldig is. Daarom heeft Ster een keuze gemaakt voor een risicomanagementraamwerk dat aansluit bij de werkwijze en cultuur van Ster en als marktconform bestempeld kan worden, naast de geldende richtlijnen ten aanzien van risicomanagement.

Risicobereidheid

Het bestuur en de directie hebben een gebalanceerde risicohouding waar het gaat om de realisatie van strategische doelstellingen. Zij hebben een kritische risicohouding voor reguliere operationele processen. Er is sprake van een goede balans in de afwegingen ten aanzien van risico en rendement. De organisatie streeft ernaar bewust te zijn van de belangrijkste risico's. In 2018 is gebleken dat dit niet eenvoudig is, toen de tekortkomingen op het gebied van aanbestedingen naar voren kwamen. Een ander voorbeeld hiervan is wijziging van het commerciële beleid van Ster en de consequenties daarvan. Het risicobewustzijn is hierdoor verder aangescherpt.

Risicoprocessen

Ster heeft het bovenstaande proces ingedeeld naar twee cycli: de *strategische risicomanagementcyclus* en de *operationele risicomanagementcyclus*. Deze cycli vullen elkaar goed aan in de algehele planning-en-control-cyclus van Ster. Op basis van een periodieke assessment is een lijst van risico's gemaakt waarbij een rangorde is aangebracht door de kans en de impact vast te stellen. Zowel interne als externe risico's worden daarbij meegenomen. De belangrijkste vier risicogebieden zijn:

MATERIELE RISICO'S	KANS	IMPACT
Beslissingen of bewegingen die commerciële marktsegmenten, commerciële ruimte of platforms (deels) afsluiten. Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden de houding en het klimaat in de reclamemarkt. Beperkende maatregelen beïnvloeden het omzetpotentieel voor Ster negatief. Ster neemt hierin haar verantwoordelijkheid om in het maatschappelijk debat mee te praten over regelgeving en ethische dilemma's.	Hoog	Hoog
Kansen voor Ster in het digitale domein worden onvoldoende benut. In de twee rapporten die Ernst & Young heeft uitgebracht naar de ontwikkelingen in de reclamemarkt zijn enerzijds daling van de lineaire radio- en tv en anderzijds het potentieel van de digitale markt beschreven. Voor het verzilveren van de kansen in het digitale domein is Ster in hoge mate afhankelijk van keuzes die binnen de publieke omroep worden gemaakt en de mate waarin wet- en regelgeving ruimte maakt voor voldoende expansie. Voortdurend overleg met alle stakeholders is de wijze waarop we dit risico mitigeren.	Hoog	Hoog

MATERIELE RISICO'S	KANS	IMPACT
Capaciteit en vermogen op IT-gebied binnen Ster is niet voldoende om de wensen en eisen van de organisatie en haar klanten te faciliteren. IT-personeel is in trek op de arbeidsmarkt. De beperkte omvang van de Ster-organisatie vormt een risico om de kwaliteit en kwantiteit rond ICT op peil te houden. Dit kan er mede toe leiden dat in de snel veranderende digitale wereld Ster niet in staat is om de behoefte van de organisatie te vertalen naar ICT-vereisten en deze te leveren. Ster steunt op een bedrijfsspecifiek pakket waarmee haar kernproces wordt ondersteund. Dit creëert een afhankelijkheid welke in geval van storingen of verlies van personeel de continuïteit in gevaar kan brengen.	Medium	Medium
Versnelde daling reclame-inkomsten op radio en tv. De omvang van de reclamemarkt, de algehele kijk- en luistertijd en het aandeel van de NPO binnen die kijktijd zijn belangrijke factoren die het vermogen van Ster om omzet te behalen, beïnvloeden. Hoewel Ster jaarlijks meerdere bronnen gebruikt om de ontwikkelingen te voorspellen, valt niet uit te sluiten dat de marktomvang, de kijk- en luistertijd en het aandeel van de NPO sneller dalen dan aangenomen.	Medium	Medium
Dominantie van concurrentie op de advertentiemarkt neemt verder toe. Door de fusie van RTL met BrandDeli is de marktkracht van RTL toegenomen. Ook Talpa is bezig met de versterking van haar commerciële positie. Tegelijkertijd zal de kracht van distributeurs in het advertentiedomein wellicht toenemen. Dat geldt niet alleen voor KPN en Ziggo die hun datapositie willen verzilveren maar ook andere digitale distributeurs betreden steeds vaker de advertentiemarkt. Om dit risico te mitigeren is het van belang dat Ster samen met de publieke omroep en andere stakeholders optrekt om een grote verschuiving van de marktmacht te voorkomen.	Medium	Medium

Personeel

Om als taakorganisatie van de overheid, met een unieke commerciële opdracht, op zowel tv, radio als online een vooraanstaande positie te kunnen innemen en de benodigde kennis en kunde daarvoor in huis te houden en halen, is het van belang om een aantrekkelijke, moderne werkgever te zijn. Dit betekent bij Ster onder meer dat haar personeelsbeleid moet ondersteunen intrinsiek gemotiveerde en resultaatgerichte medewerkers te hebben, die:

- bekwaam zijn en zich doorlopend kunnen ontwikkelen;
- zich gesteund voelen door faciliterende leidinggevenden;
- verantwoordelijkheid krijgen en nemen;
- fit zijn ten aanzien van werk en in zijn algemeenheid;
- bij Ster een fijne fysieke werkplek vinden;
- goed kunnen samenwerken;

- een marktconform pakket aan arbeidsvoorwaarden en faciliteiten hebben;
- zich de maatschappelijke context van onze organisatie realiseren.

Hierbij laten we ons leiden door onze kernwaarden betrouwbaar, toonaangevend en toegankelijk. Aan de hand van bovenstaande uitgangspunten hebben we afgelopen jaar bijv. ons belonings- en beoordelingsbeleid vernieuwd, verder invulling gegeven aan (o.a. digitale) kennisverrijking met behulp van het opleidingsprogramma Ster Academy en veel aandacht besteed aan het onderwerp vitaliteit. Komend jaar staan professionalisering van performance-management, projectmanagement en leiderschapsontwikkeling op het programma.

Organisatie

In 2018 is Ster een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor verbetering van de werkwijzen en organisatie. Gedurende dit onderzoek zijn diverse knelpunten op het gebied van marktwerking geïdentificeerd en is een verbeterplan opgesteld waarvan de implementatie gaande is.

Daarnaast is er een voortdurende aandacht voor de inrichting van de bedrijfsprocessen en administratieve organisatie om te waarborgen dat de uitgaven binnen het door het Ministerie van OCW opgelegde kostenkader blijven en rechtmatig zijn. Zoals eerder vermeld is in 2019 gebleken dat Ster zich in het verleden niet aan de aanbestedingsregels heeft gehouden terwijl dit wel voor haar verplicht was. Het is zeer te betreuren dat Ster als semi-overheidsorganisatie deze wetgeving decennia lang niet heeft nageleefd. Hierdoor zijn verschillende contracten niet op de juiste wijze aanbesteed.

In april 2019 stelde de nieuwe accountant van Ster bij de controle op de jaarrekening 2018 vast dat er potentieel een historische tekortkoming was in de aanbestedingen. Dit leidde tot potentiële onrechtmatigheid van een deel van de Ster-uitgaven over 2018. Bij eerdere accountantscontroles was dit niet naar voren gekomen; Ster heeft eerder altijd een goedkeurende verklaring op rechtmatigheid ontvangen.

Er zijn sindsdien al diverse verbeteringen doorgevoerd in de wijze van aanbesteding van nieuwe contracten. Voor verschillende verwachte grotere uitgaven werd met de betrokken afdelingen afgestemd dat deze op de juiste wijze moeten worden aanbesteed. Ook zijn er door Ster inkooprichtlijnen vastgesteld en gecommuniceerd aan het personeel.

Ster heeft geen interne inkoopafdeling. Daarom heeft Ster aansluitend in september 2019 een extern adviesbureau ingehuurd om het inkoopbeleid te professionaliseren en diverse aanbestedingstrajecten te begeleiden. Eveneens is binnen Ster de nodige capaciteit vrijgespeeld om hieraan te werken en de bekwaamheid in de organisatie te verbeteren. De komende maanden zullen de eerste contracten Europees worden aanbesteed voor onder meer de eerder genoemde leaseauto's, commercialtests en ingehuurde IT-ondersteuning. Een gedetailleerd

verbeterplan met een specifieke tijdslijn voor de verschillende uitgaven en contracten zal leiden tot volledige compliance binnen Ster op het gebied van inkopen en aanbestedingen in 2020.

Omdat ook na de opmerking van de accountant nog geen volledige juridische zekerheid was verkregen ten aanzien van de aanbestedingsplicht van Ster, werd door het bestuur besloten dit definitief op te helderen. Zou Ster niet aanbestedingsplichtig zijn, dan zou de volledige jaarrekening over 2018 zoals in eerdere jaren goedgekeurd worden. Eind september 2019 heeft het Ster bestuur de directie verzocht daarom een externe aanbestedingsadvocaat in te schakelen. In november 2019 is de rapportage daarvan ontvangen welke bevestigde dat Ster aanbestedingsplichtig is en was. Aansluitend werd de afronding van de jaarrekening 2018 geagendeerd voor december 2019.

Op basis van het externe juridische advies is definitief vastgesteld dat een deel van de uitgaven in 2018 van Ster door het niet naleven van de (Europese) aanbestedingsregels onrechtmatig is. Het betreft dan onder meer de contracten voor leaseauto's, laten uitvoeren van commercial-tests en inhuur van IT-personeel. Het betreft een niet juist aanbesteed deel van circa 0,5 miljoen euro op de totale externe bestedingen van Ster van ca. 6,6 miljoen euro. De totale bedrijfslasten voor Ster in 2018 bedroegen 12,8 miljoen euro.

De bevindingen rondom de tekortkomingen in de aanbesteding zijn ook de voornaamste reden dat de jaarrekening 2018 niet eerder is afgerond. De geplande afronding in december 2019 vertraagde echter door enkele additionele bevindingen rond de omzet verantwoording over 2018 welke in februari 2020 zijn gevalideerd en aangepast.

Ster betreurt het dat de afronding van de jaarrekening 2018 zo lang heeft gevraagd. Zij streeft ernaar haar jaarrekening over 2019 tijdig af te ronden en een onwenselijke vertraging als voor deze jaarrekening te voorkomen. Voor de jaarrekening 2019 wordt daarom een afronding per 1 mei 2020 nagestreefd. Hoewel goede voortgang is geboekt met de compliance op het gebied van aanbestedingen, zal het de nodige tijd vragen dit volledig op orde te krijgen. Voor de jaarrekening over 2019 wordt daarom ook verwacht dat er wederom een afkeurende verklaring op het gebied van rechtmatigheid van kosten zal worden afgegeven.

Coronavirus

Tijdens de afronding van dit vertraagde jaarverslag over 2018 werd de wereld overvallen door een coronaviruspandemie. Dit raakt ook de economische bedrijvigheid en veel van de klanten van Ster en zo ook de Ster-omzet. Nadat de omzet de eerste twee maanden in lijn met de begroting lag, kwam deze in maart 3 miljoen euro onder de begroting uit. Tot half april was er een tekort van zo'n 3 miljoen euro voor die periode. Het verplaatsen van de sportzomer naar 2021 zal voor een significante omzetverschuiving zorgen. Hoe de omzet zich in de rest van het jaar zal gaan ontwikkelen is onzeker en mede afhankelijk van hoelang de door de regering getroffen maatregelen worden aangehouden. Door de lage kosten van Ster ten opzichte van de omzet zijn er geen zorgen ten aanzien van de continuïteit van Ster.

BEDRIJFSVOERINGSVERKLARING

De leiding van Ster geeft jaarlijks een bedrijfsvoeringsverklaring af. Bedrijfsvoering is in deze verklaring als volgt gedefinieerd: 'de sturing en beheersing van de bedrijfsprocessen binnen de organisatie om de gestelde (beleids)doelstellingen te kunnen realiseren'. Ten behoeve van deze verklaring zijn de volgende onderwerpen nader beschreven:

- Risicomanagement: de wijze van sturing en beheersing inzake de onderstaande risico's:
 - strategische risico's
 - operationele risico's
 - financiële risico's
 - compliance risico's (naleving wet- en regelgeving)
- Administratieve organisatie en het systeem van informatievoorziening:
 - managementinformatiestromen
 - registratie van verplichtingen en contracten
- Kwaliteitsborging: de wijze van sturing en beheersing inzake kwaliteitsdoelstellingen (beleid)
- Personeel: de wijze van sturing en beheersing inzake personeelsdoelstellingen (beleid)
- Integriteit: de wijze van sturing op en beheersing van integriteitsdoelstellingen (beleid)
- Scheiding van publieke en private geldstromen: sturing en beheersing inzake de scheiding van hoofd- en neventaken

Van de bovenstaande onderwerpen is een beschrijving van de sturing en beheersing op hoofdlijnen in het bestuursverslag opgenomen.

Op basis van de huidige inzichten en onderkende risico's verklaart het besturende orgaan van Ster dat niet is gebleken dat de bedrijfsvoering in 2018 niet heeft gefunctioneerd met uitzondering van de naleving van de aanbestedingsregels voor een aantal contracten uit het verleden. Deze bedrijfsvoeringsverklaring heeft het besturende orgaan besproken met het toezichthoudende orgaan.

Hilversum, 15 april 2020

Wiet de Bruijn
Voorzitter bestuur Ster

Frank Volmer
Algemeen directeur

Bestuur

De heer L.W.L. de Bruijn (voorzitter)
De heer P.J. Alberdingk Thijm
Mevrouw D.C. Cheng
Mevrouw S.J. Rijxman
De heer J. Slagter

JAARREKENING

Balans per 31 december 2018 (na verwerking van het nettoresultaat)

		31 december 2018		31 december 2017	
	Ref.	Euro'000	Euro'000	Euro'000	Euro'000
<i>Vaste activa</i>					
Materiële vaste activa	6				
Grond, gebouwen en verbouwingen		94		142	
Andere bedrijfsmiddelen		122		154	
			216		296
Financiële vaste activa	7		12		12
<i>Vlottende activa</i>					
Vorderingen	8				
Debiteuren		11.394		32.637	
Overige vorderingen en overlopende activa		18.634		1.036	
			30.028		33.673
Liquide middelen	9		10.159		11.579
			40.415		45.560
Eigen vermogen	10				
Stichtingskapitaal			0		0
Voorzieningen	11		175		164
Kortlopende schulden					
Crediteuren	12	1.372		452	
Belastingen	13	10.617		16.407	
Rekening-courant min. van OCW	14	26.972		21.612	
Overlopende passiva	15	1.279		6.925	
			40.240		45.396
			40.415		45.560

Exploitatierekening over 2018

		boekjaar 2018	boekjaar 2017	begroting 2018	afwijking begr - bj
	Ref.	Euro '000	Euro '000	Euro '000	in % begr
Netto-omzet		179.112	191.539	197.900	-9,6%
Lasten					
Lonen en salarissen		4.818	5.272	4.925	-2,2%
Sociale lasten		1.144	1.190	1.384	-17,3%
Afschrijvingen	17	168	202	223	-24,7%
Directe productiekosten	18	3.294	3.037	3.820	-13,8%
Overige bedrijfslasten	19	3.328	2.898	3.367	-1,2%
Som der bedrijfslasten		12.752	12.599	13.719	
Bedrijfsresultaat		166.360	178.940	184.181	-9,8%
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20	0	2	0	
Som der financiële baten		0	2	0	
Exploitatieresultaat vóór betaalbaarstelling		166.360	178.942	184.181	
Beschikbaarstelling aan Ministerie van OCW		166.360	178.942		
Exploitatieresultaat		0	0		
FTE gemiddeld		78	85		
FTE ultimo		80	82		

Kasstroomoverzicht over 2018

		2018		2017	
	Ref.	Euro'000	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Exploitatieresultaat			0		0
Aanpassing voor:					
- Afschrijvingen vaste activa	6	168		202	
- Mutatie voorzieningen	11	11		(66)	
			179		136
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten			179		136
Verandering in werkkapitaal					
Mutatie vorderingen		3.645		3.048	
Mutatie kortlopende schulden		(10.516)		(1.631)	
Mutatie rekening-courant Ministerie OCW		5.360		(2.058)	
			(1.511)		(641)
Netto kasstroom uit operationele activiteiten			(1.332)		(505)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	6	(89)		(130)	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	6	1		4	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			(88)		(126)
Mutatie liquide middelen			(1.420)		(631)
Stand per 1 januari		11.579		12.210	
Stand per 31 december		10.159		11.579	
Mutatie liquide middelen			(1.420)		(631)

Toelichting op de balans per 31 december 2018, de exploitatierekening over 2018 en het kasstroomoverzicht over 2018

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Verkopen van advertentiemogelijkheden op publieke televisie, radio en digitale media.

1.2 Naam, zetel en vestigingsadres

Stichting Etherreclame (Ster), opgericht op 25 augustus 1965 met Kamer van Koophandelnummer 32023562, is gevestigd aan het Laapersveld 70 en heeft haar statutaire zetel te Hilversum.

1.3 Van toepassing zijnde regelgeving

De onderhavige jaarrekening is opgesteld conform de bepalingen opgenomen in:

- Mediawet 2008
- Mediabesluit 2008
- Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2016

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen zoals gesteld binnen Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, gevolgd tenzij hieromtrent andere bepalingen zijn opgenomen in het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2016.

1.4 Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van Ster opgenomen, haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Ster direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum. De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld. Gezien het te verwaarlozen belang van de 100% deelneming Stercom B.V., Hilversum is afgezien van consolidatie.

1.5 Verbonden partijen

Ster wordt gezien als zelfstandige onderneming, maar is juridisch verbonden met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2018 hebben zich geen transacties voorgedaan die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Op grond van art. 2:381 lid 3 BW is er geen sprake van transacties met verbonden partijen die dienen te worden toegelicht.

1.6 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangen en betaalde rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Ster zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2016. Voor het opstellen van de jaarrekening zijn de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW van toepassing. Het handboek Financiële verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2016 evenals de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving vormen een nadere invulling van de bepalingen vanuit Titel 9 boek 2. Bij conflicterende regelgeving tussen BW 2 Titel 9, het Handboek en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, dan weegt BW 2 Titel 9 het zwaarst, vervolgens het Handboek –in zijn hoedanigheid als ministeriële regeling- en daarna de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de exploitatierekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepalingen zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

2.3 Leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij Ster ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de exploitatierekening over de looptijd van het contract.

2.4 *Financiële instrumenten*

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen, wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen en voorwaardelijke activa en verplichtingen'.

Primaire financiële instrumenten

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva'.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten)

Afgeleide financiële instrumenten worden niet door Ster aangehouden.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Met op balansdatum verwachte bijzondere waardeverminderingen wordt rekening gehouden.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, of lagere bedrijfswaarde.

Voor toekomstige kosten aan bedrijfsgebouwen is geen onderhoudsvoorziening gevormd. De kosten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord.

3.2 Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Ster in deze situatie geheel of gedeeltelijk

instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde: afwaardering vindt plaats ten laste van de exploitatierekening.

3.3 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de stichting wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de exploitatierekening.

3.4 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.6 Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Pensioenvoorziening

Ster heeft een middelloon-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds (Pensioenfonds PNO Media). In een middelloon-pensioenregeling bouwen werknemers pensioen op, op basis van het gemiddeld verdiend salaris. De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling:

- De pensioenregeling is ondergebracht bij de stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO.
- De pensioenregeling is het PNO pensioenreglement 1. De pensioenpremie is verlaagd van 14,9 procent in 2017 naar 12,1 procent in 2018.
- Het pensioengevend jaarsalaris is 12 maal het maandsalaris plus vakantietoeslag plus de vaste eindejaarsuitkering.
- Het opbouwpercentage is 1,875 procent.
- Franchise 2018 is Euro 13.344.
- Er is sprake van een voorwaardelijke indexatie. Dit houdt in dat de opgebouwde pensioenen kunnen worden verhoogd, mits de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat.
- De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds per 31-12-2018 bedraagt 101,2 procent.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Bij het tot stand komen van de waarde is rekening gehouden met een rekenrente van 1 procent en een loon- en prijsinflatie van 2 procent.

3.7 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en worden vervolgens na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

3.8 Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2020 werd ook Nederland geraakt door het coronavirus. Dit heeft een significante invloed op de omzet van de Ster. Nadat de maanden januari en februari op begroting uitkwamen was er in maart een omzet die 3 miljoen Euro onder plan lag. Tot en met half april kwam de omzet pro-rata eveneens 3 miljoen Euro onder de begroting uit. Hoe de omzet zich in de rest van het jaar zal gaan ontwikkelen is onzeker en mede afhankelijk van hoelang de door de

regering getroffen maatregelen worden aangehouden. Door de lage kosten van de Ster organisatie zijn er geen risico's ten aanzien van de continuïteit van de organisatie door corona/COVID-19.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

4.2 Netto-omzet

Dit betreft de bruto-opbrengst en toeslagen voortkomende uit de verkoop van reclamezendtijd onder aftrek van verleende kortingen, vergoedingen en voorziening dubieuze debiteuren. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

4.3 Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Ster heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de exploitatierekening verwerkt. Het bedrag dat als pensioenvoorziening is opgenomen, is de beste schatting van de nog niet af gefinancierde bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

4.4 Afschrijvingslasten

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Boekwinsten en verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.5 Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

4.6 Resultaatverwerking

Conform de statuten staat het volledige exploitatieresultaat ter beschikking van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de jaarrekening is het exploitatieresultaat over 2018

ad Euro 166.360.000 reeds toegevoegd aan de rekening-courant "Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap" welke post is opgenomen onder "Overige schulden" in de balans per 31 december 2018.

4.7 Belastingen

Ster is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting op grond van de Wet Vpb 2016.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

Vanwege de aard van de activiteiten van Ster loopt zij geen valutarisico, prijsrisico en renterisico.

5.2 Kredietrisico

Ster heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan een kredietwaardigheidstoets. Verkoop vindt plaats op basis van een krediettermijn van 30 dagen. Ster kan op ieder moment, wanneer zij dat geheel naar eigen inzicht wenselijk acht, vooruitbetaling dan wel een door haar te bepalen zekerheid vragen.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

5.3 Liquiditeitsrisico

Ster stort alle geïnde vorderingen, na aftrek van uitgaven en verwachte kortlopende uitgaven, aan het Commissariaat voor de Media. Ster loopt derhalve geen liquiditeitsrisico.

Toelichting op de balans per 31 december 2018

6. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Grond, gebouwen en verbouwingen	Andere bedrijfs- middelen	Totaal
	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Stand per 1 januari 2018			
Aanschaffingswaarde	3.931	786	4.717
Cumulatieve afschrijvingen	(3.789)	(632)	(4.421)
Boekwaarde per 1 januari 2018	142	154	296
Mutaties in 2018			
Investerings	0	89	89
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	0	(59)	(59)
Afschrijvingen	(48)	(120)	(168)
Desinvesteringen (afschrijvingen)	0	58	58
Mutaties in 2018	(48)	(32)	(80)
Stand per 31 december 2018			
Aanschaffingswaarde	3.931	816	4.747
Cumulatieve afschrijvingen	(3.837)	(694)	(4.531)
Boekwaarde per 31 december 2018	94	122	216
Afschrijvingspercentages	2,5%-10%	20%-40%	2,5%-40%

In 2016 is de verzekerde waarde van het kantoorgebouw (exclusief grond) Laapersveld 70 te Hilversum getaxeerd op Euro 4.300.000. De verzekerde waarde van de bedrijfsinventaris (inclusief automatiseringsapparatuur) is in 2016 vastgesteld op Euro 1.547.000.

Taxatie van de verzekerde waarde van het kantoorgebouw en de bedrijfsinventaris vindt respectievelijk elke 6 en 3 jaar plaats.

7. Financiële vaste activa

Op 12 juli 1996 heeft Ster de besloten vennootschap STERCOM B.V., gevestigd te Hilversum, opgericht. De onderneming leidt sinds de oprichting een slapend bestaan. Er zijn geen ontwikkelingen gaande om nieuwe activiteiten onder te brengen in STERCOM. Het geplaatste en gestorte kapitaal bedraagt Euro 18.151. De nettovermogenswaarde van de deelneming bedraagt per 31 december 2018 Euro 12.107. Op grond van de te verwaarlozen betekenis is afgezien van consolidatie.

	Euro'000
Stand per 1 januari 2018	12
Resultaat deelneming	0
Stand per 31 december 2018	12

Het belang van Ster in andere maatschappijen is als volgt:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %
STERCOM B.V., Hilversum	100

8. Vorderingen

Debiteuren

	31/12/2018	31/12/2017
	Euro'000	Euro'000
Debiteuren	11.394	32.932
af: voorziening dubieuze debiteuren	0	295
	11.394	32.637

De daling van de debiteuren is het gevolg van een verschoven factuurdatum ten opzichte van 2017. Voorheen viel de factuurdatum voor de uitzendingen in december in het te rapporteren jaar. De omzet over december 2018 is nu in januari 2019 gefactureerd, waardoor deze waarde opgenomen is bij de Overige vorderingen en overlopende activa hieronder.

Overige vorderingen en overlopende activa

	31/12/2018	31/12/2017
	Euro'000	Euro'000
Nog te factureren debiteuren	17.991	0
Vooruitbetaalde bedragen	319	996
Te ontvangen rente en ziekengelden	0	1
Nog te ontvangen vergoedingen	322	36
Diversen	2	3
	<u>18.634</u>	<u>1.036</u>

In de te ontvangen vergoedingen zit Euro 40.000 met een looptijd langer dan 1 jaar. Dit betreft een betalingsregeling met een debiteur. Alle overige vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

De vooruitbetaalde bedragen zijn in 2018 lager, omdat er geen vooruitbetaling van de Screenforce bijdrage voor het nieuwe jaar heeft plaatsgevonden.

9. Liquide middelen

Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar. De liquide middelen zijn als volgt verdeeld:

	31/12/2018	31/12/2017
	Euro'000	Euro'000
ING Bank N.V.	10.159	11.579
	<u>10.159</u>	<u>11.579</u>

Voor de afname van de liquide middelen van Euro 1,4 miljoen, verwijzen wij naar het kasstroomoverzicht op pagina 14.

10. Eigen vermogen

De mutaties in het eigen vermogen zijn als volgt:

	Stichtings- kapitaal	Resultaat	Totaal
	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Stand per 1 januari 2018	0	0	0
Exploitatieresultaat 2018	0	0	0
Stand per 31 december 2018	0	0	0

Het Stichtingskapitaal bedraagt Euro 45.

Conform de wettelijke opdracht van Ster vindt betaalbaarstelling van het volledige exploitatieresultaat plaats ten gunste van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

11. Voorzieningen

De post voorzieningen betreft de voorzieningen jubilea en pensioenrechten. Beide voorzieningen zijn langlopend van aard.

	Jubileum	Koopsom Art. 44	Totaal
	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Stand per 1 januari 2018	99	65	164
Toevoeging	14	3	17
Onttrekking	(6)	0	(6)
Stand per 31 december 2018	107	68	175

De voorziening jubileumuitkeringen betreft een voorziening voor jubilea (40, 25 en 12,5 jarig dienstverband).

Als gevolg van de wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2006 is er een compensatieregeling ingevoerd, 'Artikel 44' uit het PNO pensioenreglement voor iedereen van 55 jaar en ouder die deelneemt aan de overgangsregeling. In het cao-overleg 2005/2006 is afgesproken dat het gemis aan pensioenaanspraken op basis van artikel 44 gedeeltelijke gecompenseerd wordt voor medewerkers die al voor 1997 deelnamen aan de pensioenregeling, maar na 1 januari 1950 geboren zijn.

12. Crediteuren

De crediteuren bestaan uit schulden uit hoofde van aangegane inkoopverplichtingen korter dan 1 jaar.

	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
	Euro'000	Euro'000
Crediteuren	1.372	452
	<u>1.372</u>	<u>452</u>

De stijging in de crediteurenstand komt door de openstaande stand van NPO (afdracht SENA en distributiekosten 2018).

13. Belastingen

	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2017</u>
	Euro'000	Euro'000
Omzetbelasting	10.319	16.123
Loonheffing en sociale lasten	298	284
	<u>10.617</u>	<u>16.407</u>

De daling in af te dragen omzetbelasting is enerzijds het gevolg van een daling van de omzet in het laatste kwartaal ten opzichte van het voorgaande jaar en anderzijds door het feit dat in 2017 de facturatie over december in 2017 heeft plaatsgevonden en over december 2018 in januari 2019.

14. Overige schulden

De overige schulden betreft het per ultimo boekjaar resterende bedrag uit hoofde van de afwikkeling met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dit uitstaande bedrag dient ter financiering van het werkkapitaal (liquide middelen, debiteuren e.d.) van Ster. De mutatie in de rekening-courant met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is als volgt:

	2018	2017
	<u>Euro'000</u>	<u>Euro'000</u>
Stand per 1 januari	21.612	23.670
Af te dragen volgens exploitatierekening	166.360	178.942
	<u>187.972</u>	<u>202.612</u>
Afdrachten in het boekjaar	(161.000)	(181.000)
	<u>26.972</u>	<u>21.612</u>

15. Overlopende passiva

	31/12/2018	31/12/2017
	<u>Euro'000</u>	<u>Euro'000</u>
Nog te verrekenen betalingskortingen	69	85
Reserveringen samenwerkingskorting	98	5.898
Overig nog te betalen	511	225
Vooruit ontvangen betalingen	27	26
Personeelskosten	5	282
Nog te betalen vakantiedagen	230	216
Nog te ontvangen facturen	231	193
Nog in te zetten bonus zendtijd	108	-
	<u>1.279</u>	<u>6.925</u>

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

Met ingang van het jaar 2018 zijn er geen samenwerkingskorting-afspraken meer waardoor deze reservering grotendeels is weggevallen en alleen het nog niet afgehandelde gedeelte resteert.

De post 'overig nog te betalen' stijgt vanwege een verplichting ten aanzien van nog te betalen systeemkorting. Dit is een korting die adverteerders krijgen als gebruik wordt gemaakt van de automatische boekingssystemen.

De daling in de personeelskosten komt door het vervallen van de variabele bonussen.

Nieuw opgenomen is de verplichting aan nog in te zetten bonuszendtijd in het nieuwe jaar.

Toelichting op de exploitatierekening over 31 december 2018

Verschillen ten opzichte van de begroting 2018

Als gevolg van de veranderingen in het commerciële beleid, de verscherpte regels met betrekking tot de AVG en het ontbreken van het Nederlands herenelftal op het WK, is de omzet van Ster in 2018 lager dan begroot.

De sociale lasten zijn in 2018 lager dan begroot. Per 2018 valt Ster niet meer onder de omroep-CAO. De leeftijd van het personeel van Ster is gemiddeld lager dan het personeel dat binnen de omroep-CAO valt. Hiermee valt de pensioenpremie lager uit dan begroot.

De afschrijvingen zijn lager dan begroot in verband met het nog niet aanvangen van de geplande verbouwing van het pand.

De afwijking van de directe productiekosten ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door een lagere besteding aan data- en distributiekosten, bereikonderzoeken, commercialtests en marketing en communicatie.

16. Omzetsegmentatie

De omzet van Ster is gerealiseerd in de volgende mediumtypes:

	2018	2017
	Euro'000	Euro'000
Televisie	138.788	146.780
Radio	36.248	40.184
Online	4.076	4.575
	179.112	191.539

17. Afschrijvingen

	2018	2017
	Euro'000	Euro'000
Materiële vaste activa	168	202
	168	202

18. Directe productiekosten

	2018	2017
	Euro'000	Euro'000
Technische productiekosten	1.195	1.244
Research	1.703	1.420
PR en Communicatie	396	373
	<u>3.294</u>	<u>3.037</u>

De stijging in de directe productiekosten komt onder andere door meer adhoc onderzoek en Admeasure onderhoudskosten.

19. Overige bedrijfslasten

	2018	2017
	Euro'000	Euro'000
Overige kosten CAO personeel	567	593
Uitbesteed werk aan bedrijven	719	524
Overige aan afdeling gerelateerde alg. kosten	146	101
Huisvestingskosten	199	166
Lidmaatschappen brancheorganisaties	1.110	881
IT-licenties	262	257
Overige kosten	325	376
	<u>3.328</u>	<u>2.898</u>

De stijging in uitbesteed werk aan bedrijven is vanwege meer inhuur van IT-specialisten.

De stijging in de overige aan afdeling gerelateerde algemene kosten is het gevolg van advieskosten en recruitmentkosten voor een nieuw bestuurslid en voor het aantrekken van een senior accountmanager.

De stijging in de huisvestingskosten is gerelateerd aan het onderhoud dat in 2018 aan de buitenkant van het pand is gepleegd.

De stijging van de kosten voor lidmaatschappen brancheorganisaties is het gevolg van het feit dat sinds 2018 Ster verplicht is rechten te betalen aan SENA.

20. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	2018	2017
	Euro'000	Euro'000
Rentebaten	0	2
	0	2

De rentebaten zijn ten opzichte van 2017 afgenomen met Euro 2.000. Deze afname is veroorzaakt door de lage rentevoet.

21. Vennootschapsbelasting

Ster is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting op grond van Wet Vpb 2016.

22. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De volgende niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn aanwezig per 31 december 2018:

	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
	Euro'000	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Contracten met:				
Screenforce	798	0	0	798
Arval B.V.	102	53	0	155
Athlon Car Lease Nederland B.V.	62	78	0	140
NPO/SENA	149	149	0	298
NPO/Buma Stemra	711	711	0	1.422
	1.822	991	0	2.813

De verplichtingen aan Arval B.V. en Athlon Car Lease Nederland B.V. hebben betrekking op het leasen van auto's met een looptijd van vier jaar.

NPO/SENA en NPO/Buma Stemra betreffen overeenkomsten tussen genoemde partijen waarbij Ster jaarlijks een bijdrage aan NPO afdraagt. De looptijd is tot en met 2020.

Uit hoofde van deze contracten is in 2018 Euro 1.888.024 in de exploitatierekening opgenomen.

23. Accountantshonoraria

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	2018	2017
	Euro'000	Euro'000
Controle van de jaarrekening	66	62
Fiscaal advies	0	0
Andere niet-controle diensten	6	5
Totaal	72	67

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties (2017 PwC Accountants N.V., 2018 Deloitte Accountants B.V.) en externe onafhankelijke accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

24. Aantal werknemers

Het aantal fte per 31 december 2018 bedraagt 80 (2017: 82). Gemiddeld waren gedurende het gehele jaar 78 fte (2017: 85) werkzaam. Alle werknemers zijn, evenals vorig jaar, werkzaam in Nederland.

Het gemiddeld aantal werknemers is onderverdeeld naar de volgende afdelingen:

Sales	31 fte
Innovatie	8 fte
Marketing	21 fte
Automatisering	6 fte
Algemeen	12 fte

25. Bezoldiging bestuurders en WNT -verantwoording

WNT - verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Etherreclame van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Stichting Etherreclame is Euro 189.000. Voor de toezichthoudende topfunctionarissen geldt een afzonderlijk bezoldigingsmaximum welke in de onderstaande tabel bezoldiging bestuurders (toezichthoudende topfunctionarissen) is vermeld. Op grond van artikel 5 lid d van de uitvoeringsregeling WNT is in de jaarrekening 2018 herstel van een fout in de presentatie en toelichting van de vermelde gegevens van de topfunctionarissen verantwoord. Dit betreft het opnemen van de aanvang en einde functievervulling en het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum van de toezichthoudende topfunctionarissen. Deze gegevens zijn in de jaarrekening opgenomen. De aanpassing heeft niet geleid tot een onverschuldigde betaling of een wijziging hierin.

Bezoldiging bestuurders (Toezichthoudende topfunctionarissen)

De vergoeding betaald aan de bestuurders bedroeg in 2018 Euro 32.398 (2017: Euro 24.625).

Over 2018 waren de bezoldigingen als volgt:

bedragen x € 1	De heer S.R.B. van der Feltz	De heer L.W.L. de Bruijn	De heer J. Kooij
Functiegegevens	Voorzitter	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 07/06	01/09 – 31/12	01/01 – 31/05
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 6.106	€ 4.667	€ 1.875
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 12.272	€ 9.476	€ 7.819
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	De heer S.R.B. van der Feltz	De heer L.W.L. de Bruijn	De heer J. Kooij
Functiegegevens	Voorzitter	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	N.v.t.	01/01 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 14.000	N.v.t.	€ 4.500

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 27.150	N.v.t.	€ 18.100
---	----------	--------	----------

bedragen x € 1	Mevrouw S.J. Rijxman	De heer P.J. Alberdingk Thijm	De heer P.J. Alberdingk Thijm
Functiegegevens	Lid	Lid	Voorzitter
Aanvang en einde functieervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 07/06 en 01/09 – 31/12	08/06 – 31/08
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 4.500	€ 6.750	€ 3.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 18.900	€ 14.498	€ 6.602
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	Mevrouw S.J. Rijxman	De heer P.J. Alberdingk Thijm	De heer P.J. Alberdingk Thijm
Functiegegevens	Lid	Lid	Voorzitter
Aanvang en einde functieervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/12 – 31/12	N.v.t.
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	€ 4.500	€ 750	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 18.100	€ 1.537	N.v.t.

bedragen x € 1	De heer J. Slagter
Functiegegevens	Lid
Aanvang en einde functieervulling in 2018	01/01 – 31/12
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	€ 4.500
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 18.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2017	
bedragen x € 1	De heer J. Slagter
Functiegegevens	Lid
Aanvang en einde functieervulling in 2017	01/12 – 31/12
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	€ 375
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 1.537

Naam	Functie	Bezoldiging
De heer W.C. Heemskerk	Waarnemer OCW	€ 250
Mevrouw A.M.C. van Rijn	Waarnemer OCW	€ 250

De onkostenvergoedingen van de bestuursleden worden als volgt overgemaakt: de heer Alberdingk Thijm naar PATS Holding, de heer Slagter naar Omroep MAX, de heer Kooij en mevrouw Rijxman naar de NPO. De onkostenvergoedingen van de heer Heemskerk en mevrouw Van Rijn gaan naar het Ministerie van OCW.

Bezoldiging directeur (leidinggevende topfunctionaris)

Euro x € 1	2018
	Frank Volmer
Functie	Algemeen directeur
Duur dienstverband	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
Echte dienstbetrekking?	Ja
Individueel WNT-maximum 1)	189.000
Bezoldiging	
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	176.636
Beloningen betaalbaar op termijn	12.167
<i>Subtotaal</i>	188.803
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	188.803

Gegevens 2017

Functie	Algemeen directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Individueel WNT-maximum	181.000
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	166.379
Beloningen betaalbaar op termijn	14.379
Totaal bezoldiging	180.758

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

25. Bartering

In 2018 zijn er geen bartering transacties geleverd dan wel genoten.

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bepalingen inzake inkomsten

Artikel 4 lid 2 van de statuten luidt:

“De inkomsten die de stichting verwerft stelt zij, na aftrek van haar uitgaven waarmee de Minister heeft ingestemd, ter beschikking van de Minister. De afgedragen inkomsten dienen ter bestrijding van kosten verbonden aan het bepaalde in artikel 2.146 van de Mediawet.”

Ondertekening van de jaarrekening

Hilversum, 15 april 2020

Bestuur:

De heer L.W.L. de Bruijn (voorzitter)

De heer P.J. Alberdingk Thijm

Mevrouw D.C. Cheng

Mevrouw S.J. Rijxman

De heer J. Slagter

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van Stichting Etherreclame (Ster)

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons goedkeurende oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurend oordeel inzake de rechtmatigheid

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2018 van Stichting Etherreclame (Ster) te Hilversum gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Etherreclame (Ster) op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de regeling 'Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016' en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).
- Voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018, als gevolg van de aangelegenheden beschreven in paragraaf 'De basis voor ons goedkeurende oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurend oordeel met inzake de rechtmatigheid', niet in alle materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat niet tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2018.
2. De exploitatierekening over 2018.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons goedkeurende oordeel inzake de getrouwheid en ons afkeurend oordeel met inzake de rechtmatigheid

Ten aanzien van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties hebben wij voor een bedrag van € 746.437 vastgesteld dat deze niet voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016. De bevindingen hebben betrekking op:

- a. In de jaarrekening zijn lasten en balansmutaties opgenomen die samenhangen met uitvoering van de Europese aanbestedingsregels. Voor een bedrag van € 526.859 (excl. btw) hebben wij vastgesteld dat deze lasten en balansmutaties niet in overeenstemming met Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Daarmee is voor dit deel van de lasten en balansmutaties niet voldaan aan de eisen van financiële rechtmatigheid.
- b. In de jaarrekening is voor een bedrag van € 219.579 (excl. btw) aan overige rechtmatigheidsfouten opgenomen welke betrekking hebben op afgrenzingsfouten met betrekking tot lasten die in 2017 dan wel 2018 behoren te worden opgenomen.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en het Controleprotocol

WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie “Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening”.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Etherreclame (Ster) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons goedkeurend oordeel inzake getrouwheid en ons afkeurend oordeel inzake rechtmatigheid.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van het coronavirus

Het coronavirus heeft ook invloed op Stichting Etherreclame (Ster). In de toelichting bij de gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening heeft het bestuur de huidige impact toegelicht. Ook geven zij aan dat het op dit moment voor hen niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het coronavirus is op de financiële prestaties van Stichting Etherreclame (Ster). Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het verslag namens bestuur en directie
- De bedrijfsvoeringsverklaring
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van de regeling ‘Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016’ is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten de regeling 'Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016' en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag namens bestuur en directie, in overeenstemming met de regeling 'Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016'.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming de regeling 'Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016' en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT). In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 15 april 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: S. Kramer RA